

70582 Πρακτική Άσκηση Ι: Παιδαγωγικές εφαρμογές της διδακτικής της Τουρκικής

Γ.1. Ανάπτυξη δεξιοτήτων κατανόησης/παραγωγής
προφορικού και γραπτού λόγου

Μέρος 2:
Παραγωγή Προφορικού και Γραπτού Λόγου*

Δρ. Μαρία Ρομποπούλου

*Η δομή του περιεχομένου αντλήθηκε από το πρόγραμμα «Προχωρώ» του ΕΚΠΑ,
προσαρμοσμένα στη διδασκαλία των ξένων γλωσσών.*

Τι σημαίνει «παραγωγή λόγου»; (1/7)

- ▶ Στην εποχή της έντονης βιομηχανικής δραστηριότητας, η λέξη «**παραγωγή**» συνδυάζεται με τη δημιουργία αντικειμένων σε συγκεκριμένο βιομηχανικό ή βιοτεχνικό περιβάλλον με σκοπό την αξιοποίηση ή εμπορική διάθεσή του.
- ▶ Η δημιουργία αυτή πραγματοποιείται συνήθως σύμφωνα με συγκεκριμένα πρότυπα και προδιαγραφές ποιότητας για να ικανοποιήσει την εμπορική ή καταναλωτική ζήτηση ή να καλύψει τεχνικές ή άλλες ανάγκες για ένα συγκεκριμένο καταναλωτικό ή αγοραστικό κοινό.
- ▶ Έχει όμως ως αντικειμενικό σκοπό την **υλική πραγμάτωση** συγκεκριμένου αντικειμένου με δεδομένη μορφή, ανάπτυξη, χρήση ή χρηστικότητα.

Τι σημαίνει «παραγωγή λόγου»; (2/7)

Στη δημιουργία του γλωσσικού μηνύματος, ο στόχος είναι η προφορική ή γραπτή μετάδοση μίας πληροφορίας, όχι η δημιουργία ενός απτού αντικειμένου.

Τι σημαίνει «παραγωγή λόγου»; (3/7)

- ▶ Η επικοινωνία είναι μία (ανθρώπινη) έκφραση που δέχεται πολλές επιρροές, παρεμβάσεις και εναλλακτικές ερμηνείες.
- ▶ Μερικοί παράγοντες είναι το περιβάλλον, οι συμμετέχοντες, οι συνθήκες, ο σκοπός, το μέσο επικοινωνίας, και άλλα πολλά.
- ▶ Κοινό χαρακτηριστικό όλων των μορφών επικοινωνίας είναι η μετάδοση πληροφορίας για την επίτευξη ενός σκοπού.
- ▶ Για να μπορέσουμε να έχουμε μία γλωσσική επικοινωνία, χρειάζεται, όπως έχουμε πει, να δημιουργήσουμε, να «παραγάγουμε», το γλωσσικό μήνυμα.
- ▶ Αυτό το γλωσσικό μήνυμα ανταποκρίνεται στην εκάστοτε ανάγκη επικοινωνίας, την περίσταση, το χώρο, το χρόνο ...
- ▶ Ταυτόχρονα, το γλωσσικό μήνυμα πρέπει να προσαρμόζεται στον αποδέκτη για να ανταποκρίνεται στις προσωπικές του γνώσεις, ικανότητες, αντιλήψεις, κλπ.

Τι σημαίνει «παραγωγή λόγου»; (4/7)

- ▶ Μιλάμε, για μία **παραγωγή** μηνύματος που θα καλύψει μία συγκεκριμένη, **μοναδική** στην περίστασή της, **επικοινωνιακή ανάγκη**.
- ▶ Αυτή η μοναδικότητα είναι και ο κυριότερος λόγος ύπαρξης τόσων μορφών και εκφάνσεων **παραγωγής λόγου**.

Τι σημαίνει «παραγωγή λόγου»; (5/7)

- ▶ Η **παραγωγή** δεν ακολουθεί πάντα τις ίδιες προδιαγραφές και σίγουρα δεν διέπεται από τις ίδιες συνθήκες δημιουργίας, αν και πρέπει να υπακούει στους κανόνες που έχει θέσει η κοινωνία, στην οποία πραγματώνεται η επικοινωνιακή πράξη.
- ▶ Δεν μπορούμε λοιπόν να αναμένουμε μία απόλυτη ομοιομορφία ή τα ίδια ακριβώς αποτελέσματα σε κάθε εκδοχή **παραγωγής λόγου**.
- ▶ Κάθε φορά που παράγουμε το ίδιο γλωσσικό μήνυμα, είναι σχεδόν σίγουρο ότι θα επιτύχουμε (τουλάχιστον ελαφρώς) διαφορετικό επικοινωνιακό αποτέλεσμα.

Τι σημαίνει «παραγωγή λόγου»; (6/7)

- ▶ Οι κανόνες που ελέγχουν την παραγωγή του λόγου (σύνταξη, γραμματική, δομή) προσφέρουν βέβαια κάποιο πλαίσιο ρύθμισης της επικοινωνίας για να διασφαλιστεί η επιτυχία.
- ▶ Όμως, το τελικό αποτέλεσμα της παραγωγής λόγου είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα διαφέρει από παρόμοια προηγούμενη ή μεταγενέστερη παραγωγή σε κάποια, έστω και ελάχιστα, σημεία.
- ▶ Με άλλα λόγια, ως παραγωγή λόγου θα θεωρήσουμε **κάθε δημιουργία γλωσσικού μηνύματος που μεταφέρει πληροφορία μέσα από ένα ή περισσότερα κανάλια, σύμφωνα με κανόνες και προδιαγραφές που είναι κοινά αποδεκτές και επιδιώκουν την αμοιβαία κατανόηση των μελών της κοινωνίας.**

Τι σημαίνει «παραγωγή λόγου»; (7/7)

Οι δεξιότητες παραγωγής

- ▶ **υποστηρίζουν** από τη μία την **προσπάθεια του ανθρώπου** να προσαρμόζει την παραγωγή λόγου του στις **ιδιάζουσες συνθήκες** επικοινωνίας, από την άλλη,
- ▶ **διευκολύνουν την ευελιξία του ανθρώπου στην επικοινωνιακή πράξη**, προσφέροντας πληθώρα εναλλακτικών **στρατηγικών** επικοινωνίας, ώστε να διευκολυνθεί η **κατανόηση** του γλωσσικού μηνύματος.

Πρέπει, να τονιστεί εδώ, ότι η **επικοινωνιακή πράξη** από τη φύση της **δεν μπορεί να διαχωρίσει με απόλυτο τρόπο την παραγωγή λόγου από την κατανόηση λόγου**, αφού το ένα προϋποθέτει και επιδιώκει το άλλο.

Ποια είναι τα είδη παραγωγής λόγου;(1/6)

Όταν μιλήσαμε για τις δεξιότητες κατανόησης προφορικού και γραπτού λόγου, εκεί συναντήσαμε διάφορα είδη προφορικού και γραπτού λόγου. Από αυτά, κάποια τα ονομάσαμε «**πολυτροπικά κείμενα**», εφόσον χρησιμοποιούσαν πάνω από ένα κανάλι μεταφοράς πληροφορίας, π.χ. το οπτικό και το ακουστικό (=βίντεο με ή χωρίς υπότιτλους ή ιστοσελίδες).

Το **κοινό χαρακτηριστικό** των κειμένων αυτών ήταν, ότι ως **αντικείμενο του μαθήματος ξένης γλώσσας προσφέρονται τα ίδια κείμενα ταυτόχρονα σε όλους τους μαθητές την ίδια στιγμή**. Με άλλα λόγια, κάθε μαθητής είχε στα χέρια του **το ίδιο (πολυτροπικό) κείμενο, ανεξάρτητα από τις ατομικές και μαθησιακές του ιδιαιτερότητες**. Θα μπορούσαμε να ονομάσουμε αυτού του είδους παρουσίαση «**συγκλίνουσα**» παρουσίαση, αφού όλοι οι μετέχοντες στη διδακτική διαδικασία λαμβάνουν το ίδιο γλωσσικό περιεχόμενο με τον **ίδιο ακριβώς τρόπο**.

Ενώ, δηλαδή, ο κάθε ένας προσλαμβάνει το κείμενο με διαφορετικό τρόπο (π.χ. ταχύτητα ανάγνωσης ή αποτελεσματικότητα ακοής), όλοι εκτίθενται στο ίδιο κείμενο και αναμένεται να κατακτήσουν την ίδια γνώση.

Ποια είναι τα είδη παραγωγής λόγου; (2/6)

Στην γλωσσική επικοινωνία μπορεί κανείς να διαπιστώσει δυο συγκεκριμένες επικοινωνιακές περιστάσεις:

- ❖ την συγκλίνουσα επικοινωνιακή πράξη
- ❖ την αποκλίνουσα επικοινωνιακή πράξη

Ποια είναι τα είδη παραγωγής λόγου;(3/6)

- ❖ Στη **συγκλίνουσα** επικοινωνιακή πράξη, ο λόγος που παράγεται, δημιουργείται για συγκεκριμένο «ελέγξιμο» σκοπό. Δηλαδή, το αποτέλεσμα της δημιουργίας, η **παραγωγή λόγου**, είναι **ομοιόμορφη**, επαναλαμβάνεται και αποδίδει πάντα το ίδιο συγκείμενο γραμματικο-συντακτικό περιεχόμενο, ανεξάρτητα αν μεταφέρει άλλη πληροφορία.
- ❖ **Χαρακτηριστικό παράδειγμα** τέτοιας παραγωγής λόγου είναι οι ασκήσεις τύπου **pattern drill**. Εδώ οι μαθητές επαναλαμβάνουν σταθερά την ίδια δομή, αντικαθιστώντας κάποια γραμματικά ή λεξιλογικά στοιχεία.
- ❖ Αυτού του είδους **παραγωγή λόγου** ονομάζεται και «**συγκλίνουσα παραγωγή λόγου**», γιατί η γλωσσική δημιουργία όλων των συμμετεχόντων συγκλίνει προς το ίδιο αποτέλεσμα.

Παραδείγματα για συγκλίνουσα παραγωγή λόγου T8

Ποια είναι τα είδη παραγωγής λόγου; (4/6)

- ▶ Από την άλλη υπάρχει η περίπτωση δημιουργίας γλωσσικού μηνύματος, το οποίο όμως δεν συγκλίνει προς το ίδιο αποτέλεσμα, αλλά παράγει κάθε φορά ένα διαφορετικό επικοινωνιακό αποτέλεσμα.
- ▶ Αυτού του είδους παραγωγή λόγου ονομάζεται «αποκλίνουσα παραγωγή λόγου» και χαρακτηρίζεται από το γεγονός, ότι το επικοινωνιακό αποτέλεσμα της παραγωγής, αν και ξεκινάει από την ίδια αφετηρία, δεν είναι το ίδιο με μία παρόμοια παραγωγή για την ίδια αφορμή, αλλά από άλλο δημιουργό ή σε άλλη χρονική στιγμή.
- ▶ Με άλλα λόγια, η αποκλίνουσα παραγωγή λόγου δημιουργεί ένα διαφορετικό γλωσσικό μήνυμα, αν και ξεκινάει από ένα κοινό για όλους σημείο εκκίνησης, π.χ. την ίδια εκφώνηση άσκησης.
- ▶ Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποκλίνουσας παραγωγής λόγου είναι οι εκθέσεις των μαθητών. Εκεί, κάθε συγγραφέας εκφράζει τις προσωπικές του απόψεις επί του θέματος, αν και όλοι οι μαθητές έχουν αρχικά λάβει το ίδιο ερώτημα.
- ▶ Παραδείγματα για συγκλίνουσα παραγωγή λόγου T9

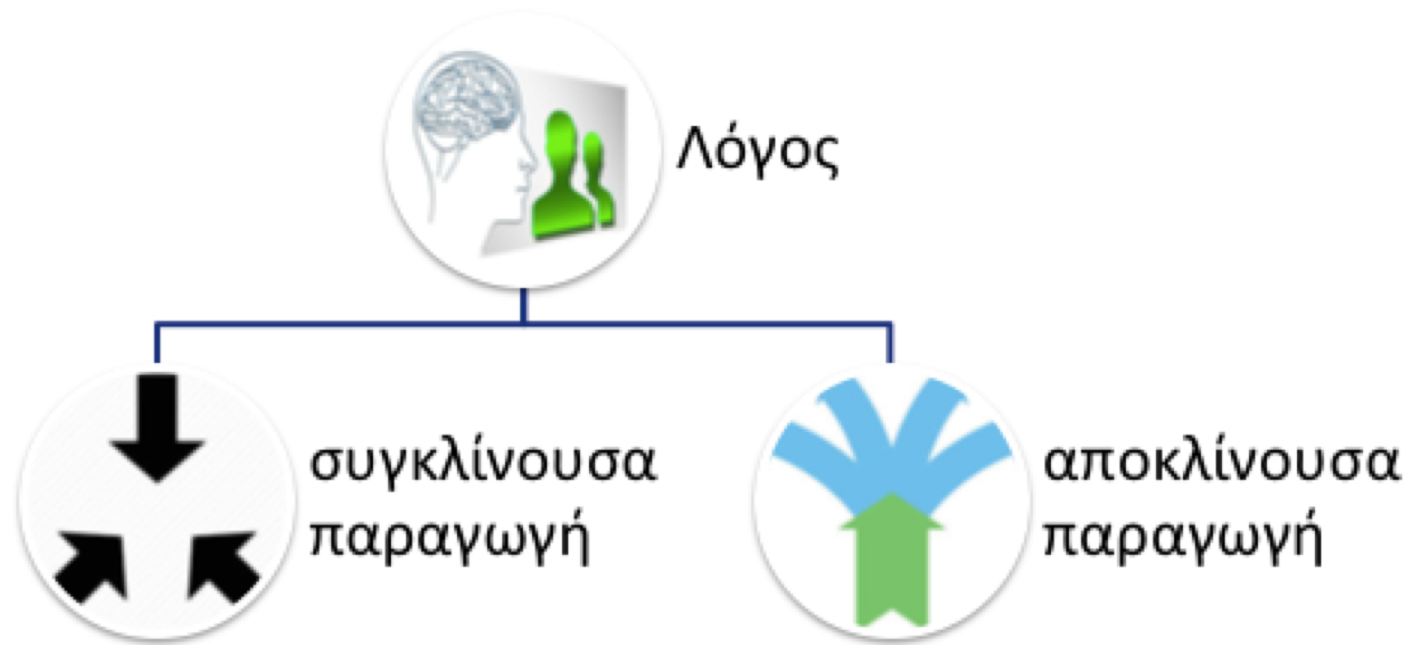
Ποια είναι τα είδη παραγωγής λόγου; (5/6)

Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να πούμε, ότι

- η **συγκλίνουσα παραγωγή λόγου** χρησιμοποιείται για τη δημιουργία όμοιων γλωσσικών δομών, δηλαδή είναι **κλειστές διαδικασίες** των οποίων το αποτέλεσμα είναι εκ των προτέρων γνωστό ή αναμενόμενο, ενώ
- η **αποκλίνουσα παραγωγή λόγου** χρησιμοποιείται για τη δημιουργία ομοειδών γλωσσικών μηνυμάτων που διαφέρουν μεταξύ τους στο περιεχόμενο ή το επικοινωνιακό αποτέλεσμα.

Ποια είναι τα είδη παραγωγής λόγου; (6/6)

Σχηματικά αυτή η διάκριση μπορεί να παρουσιαστεί ως εξής:

Μέρος 3^ο:
Παραγωγή Προφορικού
Λόγου

Παραγωγή προφορικού λόγου

- ▶ Ο **προφορικός λόγος** είναι η παραγωγή αυτή που προηγείται χρονικά όλων των υπολοίπων επικοινωνιακών δημιουργημάτων του ανθρώπου, πλην της δεξιότητας έκφρασης με την κίνηση του σώματος.
- ▶ Ο **προφορικός λόγος** χαρακτηρίζεται από μία σειρά ιδιαιτεροτήτων, τις οποίες θα πρέπει να λάβει κανείς υπόψη του κατά τη διδασκαλία της (ξένης) γλώσσας.
- ▶ Ως γνωστόν, ο **προφορικός λόγος** χαρακτηρίζεται από αυθορμητισμό και ζωντάνια, ενώ ικανοποιεί τρέχουσες και επίκαιρες ανάγκες της καθημερινής ζωής. Παράλληλα, όμως, μεταδίδει τα μηνύματα με αμεσότητα και φυσικότητα.
- ▶ Από την άλλη, ο **προφορικός λόγος** εμπλουτίζεται με παραστατικότητα - αποτελεσματικότητα με τη χρήση εξω- ή παραγλωσσικών στοιχείων, όπως χειρονομίες, έκφραση προσώπου, βλέμμα, παύσεις, προφορά και ένταση της φωνής.

Παραγωγή προφορικού λόγου

- ▶ Βέβαια, ο **προφορικός λόγος** είναι προνόμιο όλων, ανεξαρτήτως ηλικίας ή μορφωτικού επιπέδου.
- ▶ Είναι επίσης ξεκάθαρο, ότι ο **προφορικός λόγος** διαθέτει απλότητα με τη χρήση παρατακτικής σύνδεσης (δηλαδή οι πληροφορίες ακολουθούν η μία την άλλη χωρίς τη χρήση σύνθετων γραμματικών δομών) ή ασύνδετου σχήματος (π.χ. η μονολεκτική απάντηση «Ναι» που δεν ακολουθείται από πλήρη ανάλυση). Από εξελικτικής σκοπιάς προηγείται του γραπτού ιστορικά και βιολογικά.
- ▶ Ταυτόχρονα, ο **προφορικός λόγος** ευνοεί την φιλική προσέγγιση και την ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων, ενώ παράλληλα καλλιεργεί την κριτική σκέψη και τον προβληματισμό μέσω του διαλόγου.
- ▶ Τέλος, η ασάφεια εξαιτίας της πολυσημίας (π.χ. αγαπώ = μου αρέσει, έχω ερωτική έλξη, συμπαθώ, κ.ο.κ.) των λέξεων αποκαθίσταται με άμεσες διευκρινίσεις, ενώ με τη συνεχή άσκηση παρέχεται η δυνατότητα αλλαγής ή βελτίωσης των λεγομένων του ομιλητή.

Παραγωγή προφορικού λόγου

Φυσικά υπάρχουν και μειονεκτήματα που χαρακτηρίζουν την παραγωγή του προφορικού λόγου. Αυτά μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- **Ο προφορικός λόγος είναι εφήμερος.** Για το λόγο αυτό χαρακτηρίζεται από προχειρότητα στην έκφραση, ελλειπτικότητα, επαναλήψεις, παύσεις, κενά, ασυνταξίες, καθώς είναι απροσχεδιάστος.
- Συνήθως, **ο προφορικός λόγος είναι πιο αναλυτικός και λιγότερο ακριβής,** αφού χρησιμοποιούνται πολλές λέξεις ασαφούς σημασίας και μικρότερο ποσοστό ουσιαστικών, επιθέτων και επιρρημάτων σε σχέση με το γραπτό λόγο.

Παραγωγή προφορικού λόγου

Ωστόσο, ο προφορικός λόγος αποτελεί ένα καίριο εργαλείο της επικοινωνίας και είναι μία από τις τέσσερις δεξιότητες επικοινωνιακής επιβίωσης του ανθρώπου:

- η ακοή
- η ομιλία
- η γραφή
- η οπτική αναγνώριση (ανάγνωση)

Παραγωγή προφορικού λόγου

- ▶ Όπως είδαμε πιο πάνω, η παραγωγή λόγου μπορεί να είναι είτε **συγκλίνουσα** ή **αποκλίνουσα**, ανάλογα με την επικοινωνιακή περίσταση, στην οποία βρίσκεται ο χρήστης της γλώσσας.
- ▶ Στην **παραγωγή του προφορικού λόγου** στο πλαίσιο του μαθήματος της ξένης γλώσσας θα μπορούσε να διακρίνει κανείς αυτές τις δυο μορφές, διαφοροποιώντας την παραγωγή για **μαθησιακή** (συγκλίνουσα) και **εξεταστική ή καθημερινή** (αποκλίνουσα) χρήση.

Παραγωγή προφορικού λόγου

- ▶ Στο πλαίσιο της μαθησιακής χρήσης, η παραγωγή προφορικού λόγου θα μπορούσε να λάβει μορφή **συγκλίνουσας** παραγωγής, εφόσον ο λόγος που δημιουργείται, αποσκοπεί αποκλειστικά στη **φωνητική ή δομική άσκηση**.
- ▶ Εδώ, ο μαθητής ασκείται στο να εκφέρει (προφέρει) σωστά το φώνημα (π.χ. τη λέξη), ώστε να πλησιάσει όσο το δυνατό περισσότερο την άρθρωση ενός φυσικού ομιλητή, ή να παραγάγει συνεκτικό και κατανοητό λόγο, σύμφωνα με την επικοινωνιακή περίσταση.
- ▶ Κατά συνέπεια, δεν ενδιαφέρει η μεταφορά πληροφορίας, αλλά η **άρθρωση και προσαρμογή** στις ιδιαίζουσες ανάγκες της ξένης γλώσσας που κατακτάται.

Παραγωγή προφορικού λόγου

- ❖ Από την άλλη πλευρά υπάρχει φυσικά και η αποκλίνουσα παραγωγή, η οποία είναι και το ζητούμενο στην επικοινωνιακή πράξη της συζήτησης και των διανθρώπινων σχέσεων.
- ❖ Αυτήν επιζητάει να ενισχύσει η διδασκαλία της ξένης γλώσσας. Σκοπός είναι, δηλαδή, ο κάθε ένας να αποκτήσει τη δυνατότητα να αναπτύσσει το δικό του λόγο.
- ❖ Είναι σαφές, ότι κάθε εκφορά λόγου, διατύπωσης άποψης, ακόμα και απλής ανταπόκρισης σε «στερεότυπες» ερωτήσεις του τύπου «πως λέγεσαι» είναι αφορμές για την παραγωγή αποκλίνουσας παραγωγής προφορικού λόγου, αφού το αποτέλεσμα της εκφοράς σε κάθε περίπτωση θα διαφέρει σε αρκετά σημεία από παρόμοια εκφορά σε άλλη περίπτωση.
- ❖ Αυτό το χαρακτηριστικό του προφορικού λόγου, που αποτελεί και το επίκεντρο της διαφοροποίησης σε συζητήσεις και διαπροσωπικές επαφές, μεταβάλλεται, ακόμα και εξελίσσεται, ανάλογα με το επίπεδο γλωσσομάθειας, την επικοινωνιακή περίσταση, το χώρο και το χρόνο, αλλά και τους συμμετέχοντες στην επικοινωνιακή πράξη.

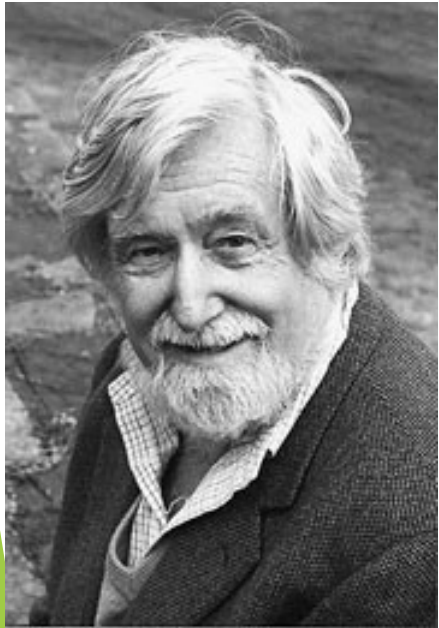
Παραγωγή προφορικού λόγου

Ίσως να βοηθούσε εδώ η σύντομη περιγραφή μίας γλωσσολογικής θεωρίας που ασχολείται με την πραγμάτωση προφορικού λόγου.

Πρόκειται για τη θεωρία **S.P.E.A.K.I.N.G.** του **Dell Hymes**, η οποία περιγράφει τις συνθήκες δημιουργίας λόγου και τους παράγοντες που την επηρεάζουν.

Η θεωρία αυτή στηρίζεται στην περιγραφή των παραγόντων που συνδιαμορφώνουν την επικοινωνιακή περίσταση σε προφορικό λόγο.

Οι παράγοντες αυτοί είναι ...

Παραγωγή προφορικού λόγου

Setting/scene

Setting / Scene

Περίσταση / Σκηνή

Περιγράφεται η συνθήκη συνομιλίας (τόπος, χρόνος, ψυχική διάθεση των συνομιλητών, κ.ο.κ.).

Παραγωγή προφορικού λόγου

Setting/scene
Participants

Participants

Συμμετέχοντες

Περιγράφονται οι συμμετέχοντες στην επικοινωνιακή πράξη, δηλαδή ο πομπός και ο δέκτης, καθώς και οι διαπροσωπικές τους σχέσεις.

Κατά την εκφορά λόγου λαμβάνονται υπόψη και άλλοι συμμετέχοντες ή άτομα που παρίστανται στην επικοινωνιακή περίσταση, ακόμη και όταν δεν παίρνουν το λόγο, δεν συμμετέχουν δηλαδή άμεσα στην συνομιλία/συνδιαλλαγή.

Παραγωγή προφορικού λόγου

Setting/scene

Participants

Ends

Ends

Σκοπός

Περιγράφεται ο σκοπός της επικοινωνιακής πράξης, αν δηλαδή πρόκειται για ενημερωτικό διάλογο, διαταγή, ερώτηση, πληροφοριακό μονόλογο, κ.ο.κ.

Παραγωγή προφορικού λόγου

Setting/scene

Participants

Ends

Act sequence

Act sequence

Διαδοχή της επικοινωνιακής πράξης

Περιγράφεται η επιμέρους πραγμάτωση της επικοινωνιακής πράξης, για παράδειγμα μία εναρκτήρια προσφώνηση, μία ερώτηση, κ.ο.κ.

Παραγωγή προφορικού λόγου

Setting/scene

Participants

Ends

Act sequence

Key

Key

Επιτονισμός

Περιγράφεται η χρήση της χροιάς και του επιτονισμού της φωνής του πομπού, με τα οποία διατυπώνονται μεταγλωσσικές επικοινωνιακές ενδείξεις, όπως συναισθήματα, έμφαση, κ.ο.κ.

Παραγωγή προφορικού λόγου

Setting/scene

Participants

Ends

Act sequence

Key

Instrumentalities

Instrumentalities

Μέσα επικοινωνίας

Περιγράφονται τα τεχνικά ή φυσικά μέσα, με τα οποία πραγματοποιείται η επικοινωνιακή πράξη, δηλαδή, η φωνή, το τηλέφωνο, η ενίσχυση της φωνής με τη χρήση μεγαφώνων, κ.ο.κ.

Παραγωγή προφορικού λόγου

Setting/scene

Participants

Ends

Act sequence

Key

Instrumentalities

Norms

Norms

Νόρμες επικοινωνίας

Περιγράφονται οι διάφορες κοινωνικές συμβάσεις (νόρμες), βάσει των οποίων γίνεται η επικοινωνιακή πράξη, π.χ. πώς διεξάγεται η συνομιλία μεταξύ συνομήλικων, προϊστάμενου και υφιστάμενου, κ.ο.κ.

Παραγωγή προφορικού λόγου

Setting/scene

Participants

Ends

Act sequence

Key

Instrumentalities

Norms

Genre

Genre

Είδος επικοινωνίας

Περιγράφεται το είδος και το ύφος του προφορικού κειμένου, όπως αφηγηματικός λόγος, περιγραφικός λόγος, απορία, διαταγή, κ.ο.κ.

Παραγωγή προφορικού λόγου

Αν δηλαδή θέλαμε να περιγράψουμε τη διπλανή επικοινωνιακή περίσταση σύμφωνα με το μοντέλο του Hymes, θα λέγαμε πως:

«Σε εκπαιδευτικό χώρο ο καθηγητής απευθύνει το λόγο στους μαθητές του για να τους εξηγήσει κάτι, μιλώντας με την παράλληλη χρήση νοημάτων και με ήρεμο τόνο, απευθύνοντας το λόγο σε διδασκαλικό ύφος και μεταφέροντας μία σημαντική πληροφορία.»

Παραγωγή προφορικού λόγου

- ▶ Γίνεται σαφές, ότι δεν θα μπορούσε να συμβεί η απολύτως ίδια επικοινωνιακή πράξη σε άλλο χώρο ή χρόνο ή με άλλους συμμετέχοντες, αφού κάποιος από τους παράγοντες σίγουρα θα αλλάξει.
- ▶ Οπότε, η μεταφορά της πληροφορίας εκ μέρους του εκπαιδευτικού αποτελεί μία **αποκλίνουσα παραγωγή λόγου**, η σύλληψη της οποίας γίνεται αυθόρμητα και στιγμιαία, αφού δεν χρειάζεται ο εκπαιδευτικός να σκεφτεί πολύ για το τι θα πει και πως θα μιλήσει στους μαθητές του.
- ▶ Ακριβώς αυτός ο **αυθορμητισμός του λόγου** είναι το ζητούμενο στην παραγωγή προφορικού λόγου στην ξένη γλώσσα.

Παραγωγή προφορικού λόγου

- ▶ Γιατί, μην ξεχνάμε, ότι στην ξένη γλώσσα πρέπει ο ομιλητής να χρησιμοποιήσει, πέραν από τους κανονισμούς της επιτυχούς επικοινωνίας, και το κατάλληλο λεξιλόγιο, την αντίστοιχη δομή και την επιτρεπτή φρασεολογία που ανταποκρίνεται στην επικοινωνιακή περίσταση.
- ▶ Και εδώ ακριβώς έρχεται να συμπληρώσει το φάσμα της κατάκτησης η άσκηση συγκεκριμένων δεξιοτήτων παραγωγής προφορικού λόγου, ώστε να διασφαλιστεί μία όσο το δυνατό πιο φυσική επίτευξη της επικοινωνιακής πράξης.
- ▶ Ας συζητήσουμε εν συντομία αυτές τις δεξιότητες... πάντα σύμφωνα με το μοντέλο του Hymes:

Παραγωγή προφορικού λόγου

setting

Ο μαθητής χρειάζεται να ξέρει, σε τι περιβάλλον θα κληθεί να μιλήσει.

Άρα, θα πρέπει να έχει τις αναγκαίες φρασεολογίες για το περιβάλλον που προβλέπεται να αντιμετωπίσει λόγω ηλικίας, επαγγέλματος ή τοποθεσίας.

Με διαφορετικό ύφος, για παράδειγμα, θα χαιρετίσει στο σχολείο τους συμμαθητές, αλλιώς στο σπίτι τους γονείς και διαφορετικά στο γραφείο καθηγητών τον Διευθυντή του. Επίσης, αλλιώς θα χαιρετήσει όταν τον καλούν να εξηγήσει λάθη και παρεκκλίσεις, αλλιώς όταν πρόκειται να διεκδικήσει κάτι... Το κλίμα είναι διαφορετικό.

S

Παραγωγή προφορικού λόγου

participants

- ▶ Στη συνέχεια θα πρέπει να ξέρει, με ποιους πρόκειται να επικοινωνήσει.
- ▶ Η κοινωνική στάση του (ύφος, γλώσσα σώματος) θα αλλάξει, αν πρόκειται να μιλήσει σε συνομήλικο ή αν πρόκειται να απευθύνει το λόγο στον καθηγητή του.

S
P

Παραγωγή προφορικού λόγου

Το επόμενο στοιχείο είναι να γνωρίζει το σκοπό της επικοινωνιακής πράξης.

S
P
E

Έτσι, αν θέλει να ζητήσει κάτι, ας πούμε μία χάρη από συμμαθητή του, θα επιλέξει προκαταβολικά το ανάλογο λεξιλόγιο αλλά και το ύφος, για να πετύχει το σκοπό (end) του.

Παραγωγή προφορικού λόγου

act
sequence

Για να πραγματοποιηθεί η επικοινωνιακή πράξη, ο ομιλητής θα πρέπει να επιλέξει τις κατάλληλες διαδικασίες επικοινωνίας, δηλαδή τις τεχνικές εκκίνησης συνομιλίας, ενδεχομένως τεχνικές επιβεβαίωσης κατανόησης και, τέλος, τεχνικές ολοκλήρωσης της συζήτησης.

Έτσι, για να καταφέρει ο ομιλητής να επικεντρώσει το ενδιαφέρον του συνομιλητή του στα λόγια του, θα τον πλησιάσει και θα του απευθύνει μία φράση χαιρετισμού, ενώ στη συνέχεια θα εκθέσει το περιεχόμενο της επικοινωνίας του και θα ολοκληρώσει με μία φράση αποπεράτωσης.

S
P
E
A

Παραγωγή προφορικού λόγου

key

Ο προφορικός λόγος είναι - μαζί με τη μιμητική του ήρωσώπου - ο κατ' εξοχήν μηχανισμός έκφρασης συναισθημάτων.

Και ενώ οι μορφασμοί αξιοποιούν το οπτικό κανάλι, ο επιτονισμός της φωνής μεταφέρει την πληροφορία με ακουστικό τρόπο, όπου αξιοποιούνται ακόμα και αρχέγονες καταβολές, όπως η αντίδραση στην τσιριχτή φωνή ή η προσεκτική ακρόαση σε χαμηλόφωνη περιγραφή.

Κατά συνέπεια, ο ομιλητής θα επιλέξει την κατάλληλη φωνητική επένδυση για να πετύχει το σκοπό του.

Αν πρόκειται να εκφέρει απορία, για παράδειγμα, θα χρησιμοποιήσει φωνή η οποία στο σημείο της ερώτησης θα «ανέβει», υποδεικνύοντας με τον τρόπο αυτό το σημείο του ενδιαφέροντος / της απορίας.

S
P
E
A
K

Παραγωγή προφορικού λόγου

instrumentalities

Μαζί με τα γλωσσικά στοιχεία, όπως άρθρωση, χρήση λεξιλογίου, κλπ., σημαντικό ρόλο παίζει και η αξιοποίηση άλλων - εξωγλωσσικών - στοιχείων κατά τη διάρκεια της επικοινωνιακής πράξης.

Έτσι, ο πομπός επιλέγει την κατάλληλη μορφή μεταφοράς του μηνύματος, είτε μέσω του αέρα ή με τη χρήση κάποιου τεχνολογικά υποβοηθούμενο καναλιού, ώστε να μεταβιβάσει το γλωσσικό μήνυμα και να επιτύχει τον επικοινωνιακό του σκοπό.

Φυσικά εδώ έχει σημασία και η προσαρμογή του μηνύματος στο κανάλι μεταφοράς, ώστε να μην παρεμποδίζεται η μετάδοσή του από εξωτερικούς παράγοντες.

S
P
E
A
K
I

Παραγωγή προφορικού λόγου

norm

Σημαντικό ρόλο στην εκπλήρωση της επικοινωνιακής πράξης αποτελεί και η εφαρμογή των κοινωνικών συμβάσεων της επικοινωνίας.

Ο τρόπος, με τον οποίο απευθύνει κανείς το λόγο στον ακροατή του, επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό την επιτυχία της επικοινωνίας.

Έτσι, επιλέγουμε το ύφος, τον επιτονισμό, αλλά και τις συμβάσεις ευγένειας και αλληλεπίδρασης, ανάλογα με τον απέναντί μας, ώστε να τηρούνται οι κοινωνικά αποδεκτοί κανόνες και να μην διαταράσσεται η επικοινωνία.

S
P
E
A
K
I
N

Παραγωγή προφορικού λόγου

genre

Τέλος, το ύφος του λόγου που παράγεται και κυρίως το κειμενικό είδος που δημιουργείται, αποτελεί σημαντικό στοιχείο της επικοινωνιακής δεξιότητας.

Έτσι, ο ομιλητής θα επιλέξει, ανάλογα με την περίσταση και το σκοπό της επικοινωνίας του, αν θα χρησιμοποιήσει ύφος περιγραφικό, διατακτικό ή διερευνητικό, ώστε να μεταδώσει το γλωσσικό του μήνυμα και να αποκομίσει το επιθυμητό αποτέλεσμα.

S
P
E
A
K
I
N
G

Παραγωγή προφορικού λόγου

Setting/scene
Participants
Ends
Act sequence
Key
Instrumentalities
Norms
Genre

- ▶ Οποιαδήποτε αλλαγή σε κάθε ένα από τα παραπάνω σημεία θα αποτελέσει μία εντελώς διαφορετική επικοινωνιακή περίσταση και πιθανότατα μία διαφορετική αντίδραση στον προφορικό λόγο.
- ▶ Για το λόγο αυτό, οι μαθητές της ξένης γλώσσας θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με τις επιμέρους παραμέτρους της παραγωγής του λόγου, ώστε να διασφαλιστεί η όσο το δυνατό πιο επιτυχημένη επικοινωνιακή διάδραση.

Παραγωγή προφορικού λόγου

Ας δούμε, ολοκληρώνοντας την περιγραφή μας, εν συντομία μερικά είδη **αποκλίνουσας παραγωγής λόγου**, για τα οποία θα μπορούσαμε να προετοιμάσουμε τους μαθητές μας.

- ▶ Πρώτο και ίσως πιο συνηθισμένο παράδειγμα είναι η **προσωπική αφήγηση**. Ο μαθητής καλείται να περιγράψει τον εαυτό του, την οικογένειά του ή το οικείο του περιβάλλον, ώστε να μεταφέρει πληροφορίες και συναισθήματα.
- ▶ Αυτή η περίπτωση μπορεί να προκληθεί για παράδειγμα με την επίδειξη ενός οπτικού (π.χ. την φωτογραφία μίας οικογένειας) και ενός ακουστικού ερεθίσματος (π.χ. την ερώτηση «Τι βλέπεις στην εικόνα αυτή;» και στη συνέχεια «Πες μου για τη δική σου οικογένεια.»)
- ▶ Το ζητούμενο προφανώς είναι να προκληθεί ένας **περιγραφικός λόγος**, ενδεχομένως και με στοιχεία συναισθηματικής φόρτισης, όπου θα αξιοποιηθούν γλωσσικά στοιχεία αυτοπεριγραφής και περιγραφής τρίτων, όπως προβλέπεται και στο Κ.Ε.Π.Α. για τα χαμηλότερα επίπεδα γλωσσομάθειας.

Παραγωγή προφορικού λόγου

- ▶ Μια άλλη δραστηριότητα μπορεί να είναι η **περιγραφή εικόνων** ή η **αντιστοίχιση εικόνων** ή μικρών παραγράφων με θεματικές περιγραφές (τίτλους) ή άλλα γλωσσικά περικείμενα, όπως άρθρα, αγγελίες ή τηλεοπτικές ή ραδιοφωνικές διαφημίσεις.
- ▶ Αυτή η δραστηριότητα εστιάζει σε επικοινωνιακές περιστάσεις, όπου ο ομιλητής καλείται να **αιτιολογήσει την άποψή του**, χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα γλωσσικά μέσα και το αντίστοιχο ύφος και κειμενικό είδος.
- ▶ Η δραστηριότητα αυτή αρμόζει σε μεσαία επίπεδα γλωσσομάθειας, γιατί προϋποθέτει ικανοποιητικό λεξιλόγιο και δεξιότητα ελιγμού ανάλογα με το προσφερόμενο ερέθισμα και το ζητούμενο παράγωγο.

Παραγωγή προφορικού λόγου

- ▶ Ένα άλλο κειμενικό είδος που θα μπορούσε να αξιοποιηθεί για την αποκλίνουσα **ελεύθερη** παραγωγή λόγου, είναι η **γλωσσική διαμεσολάβηση**, την οποία θα συζητήσουμε εκτενέστερα.
- ▶ Εδώ, ο μαθητής καλείται να μεταφέρει από τη μία γλώσσα (συνήθως τη μητρική του) στη γλώσσα στόχο, συγκεκριμένες βασικές πληροφορίες από ένα οπτικό ή ακουστικό ερέθισμα (π.χ. ένα άρθρο ή μία ανακοίνωση στο ραδιόφωνο), συνήθως με τη μορφή **παράφρασης** ή **σύνοψης**.
- ▶ Αυτή η δραστηριότητα προσομοιάζει σε μεγάλο βαθμό σε πραγματικές συνθήκες χρήσης της ξένης γλώσσας, σε συνθήκες επεξήγησης ή καθοδήγησης («Τι μας είπε;» ή «Τι λέει εδώ;»). Προφανώς αυτή η δραστηριότητα απευθύνεται σε μεγαλύτερα επίπεδα γλωσσομάθειας, όπως εξάλλου προβλέπεται και στο Κ.Ε.Π.Α.

Παραγωγή προφορικού λόγου

Ας συνοψίσουμε με λίγα λόγια κάποια είδη των κειμενικών ειδών αποκλίνουσας παραγωγής λόγου:

περιγραφή οπτικού
ερεθίσματος

παράφραση / σύνοψη
οπτικού / ακουστικού
ερεθίσματος

περιγραφή
ακουστικού
ερεθίσματος

αιτιολόγηση
άποψης

Συμπερασματικά:

Συμπερασματικά για την παραγωγή προφορικού λόγου:

- η **παραγωγή προφορικού λόγου** διαφέρει σημαντικά από την παραγωγή γραπτού λόγου, επειδή χαρακτηρίζεται από εφήμερο και μη προγραμματισμένο λόγο,
- το επικοινωνιακό αποτέλεσμα του παραγόμενου προφορικού λόγου δεν επιδέχεται τροποποιήσεις εκ των υστέρων,
- η αφαιρετική ικανότητα κατανόησης υποστηρίζει τη μεταφορά του γλωσσικού μηνύματος και την επίτευξη του επικοινωνιακού σκοπού,
- ο προφορικός λόγος επηρεάζεται σημαντικά από το κανάλι και τις περιστάσεις επικοινωνίας,
- η εκμάθηση και άσκηση των αναγκαίων στρατηγικών υποστηρίζει την ευχέρεια παραγωγής προφορικού λόγου.

Μέρος 4^ο:
Παραγωγή Γραπτού Λόγου

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

Ο γραπτός λόγος είναι

«περισσότερο αυτόνομος και λιγότερο εξαρτημένος από τα συμφραζόμενα της περιστασης μέσα στην οποία λαμβάνει χώρα, σε αντίθεση με τον προφορικό λόγο, ο οποίος βασίζεται στις επικοινωνιακές περιστάσεις (χώρος, χρόνος, σκοπός επικοινωνίας, συμμετέχοντες στην επικοινωνιακή πράξη, κ.ο.κ.)»

(Ζάγκα Ε. & Παπαδοπούλου Ε, 2008)

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

- ▶ Ο δημιουργός του γραπτού λόγου έχει το χρόνο να σκεφτεί τι θα γράψει, πως θα το εκφράσει, ποια γλωσσικά μέσα (λεξιλόγιο, γραμματική, δομή) θα χρησιμοποιήσει και, τέλος, ποια φραστικά στοιχεία (καλλωπισμού, σύνδεσης ή επιτονισμού) θα αξιοποιήσει για το κείμενό του.
- ▶ Και όλα αυτά, χωρίς να πιέζεται από το χρόνο, αφού η παραγωγή του δεν επιφέρει άμεση ανταπόκριση από τον αποδέκτη.
- ▶ Στην γραπτή επικοινωνία **δεν υπάρχει ταυτόχρονη διάδραση** δημιουργού – αποδέκτη, με αποτέλεσμα **να μην υπάρχει** το «άγχος της στιγμής».
- ▶ Ένα επόμενο στοιχείο που κατέχει σημαντικό ρόλο στην παραγωγή γραπτού λόγου είναι η **επίγνωση του περιεχόμενου**, δηλαδή των συνθηκών, μέσα στο οποίο καλείται ο συγγραφέας να δημιουργήσει το γραπτό του κείμενο.

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

- ❖ Η παραγωγή γραπτού λόγου στην ξένη γλώσσα απαιτεί από το συγγραφέα σύνθετες δεξιότητες τόσο γνώσης της γλώσσας όσο και διερεύνησης του πλαισίου παραγωγής του κειμένου.
- ❖ Ο συγγραφέας καλείται να σχεδιάσει το περιεχόμενο του κειμένου, το ύφος αλλά και τα γλωσσικά μέσα που απαιτούνται για την εκπλήρωση της επικοινωνιακής περίπτωσης.

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

Είναι σαφές ότι η παραγωγή γραπτού λόγου είναι μία δυναμική διεργασία, όπου ο συγγραφέας

- ▶ διαβάζει και επεξεργάζεται πολλές φορές το κείμενό του για να το βελτιώσει,
- ▶ μπορεί να εξελίξει το κείμενό του καθώς αυτό δημιουργείται και
- ▶ έχει τη δυνατότητα έγκαιρου εντοπισμού και διόρθωσης σφαλμάτων πριν την οριστικοποίηση του τελικού κειμένου.

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

Ας δούμε τώρα μερικές τεχνικές γραφής για κείμενα **συγκλίνουσας** παραγωγής λόγου, δηλαδή για κείμενα που έχουν συγκεκριμένο αναμενόμενο ή επιδιωκόμενο περιεχόμενο.

Τεχνικές γραφής για **συγκλίνουσα** παραγωγή λόγου θα μπορούσαν να είναι για παράδειγμα ...

- ▶ Οργανόγραμμα για αποκωδικοποίηση κειμένων ή οργάνωση σκέψης / ιδεών
  - ▶ Ο συντάκτης συνθέτει ή συμπληρώνει ένα οργανόγραμμα, όπου καταγράφονται οι βασικές πληροφορίες ενός (πολυτροπικού) κειμένου.

Παραδείγματα για **συγκλίνουσα** παραγωγή λόγου T10

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

- ▶ Διαγράμματα ροής για την οργάνωση πληροφοριών
  - ▶ Ο συντάκτης συμπληρώνει ένα διάγραμμα για να καταγράψει πληροφορίες που εξαρτώνται η μία (υποκείμενη) από την προηγούμενη (υπερκείμενη).
    - ▶ *Παράδειγμα: Οικογενειακό δέντρο*

Παραδείγματα για **συγκλίνουσα** παραγωγή λόγου T11

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

- ▶ Χρονολογική αποδόμηση αρχικού κειμένου
  - ▶ Ο συντάκτης συμπληρώνει ένα (χρονολογικό) διάγραμμα για να καταγράψει, για παράδειγμα, την εξέλιξη μίας ιστορίας.
    - ▶ *Παράδειγμα: Χρονοδιάγραμμα ιστορικών γεγονότων*

Παραδείγματα για **συγκλίνουσα** παραγωγή λόγου T12

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

Από την άλλη πλευρά βρίσκονται τα κείμενα **αποκλίνουσας** παραγωγής, όπου το αποτέλεσμα της συγγραφής δεν μπορεί να προκαθοριστεί εκ των προτέρων.

Στην περίπτωση αυτή, οι προϋποθέσεις για τη συγγραφή των κειμένων διαφέρουν σημαντικά από τις προϋποθέσεις της συγκλίνουσας παραγωγής.

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

Σύμφωνα, λοιπόν, με τις απόψεις των Ζάγκα και Παπαδοπούλου, οι μαθητές χρειάζεται να γνωρίζουν τα εξής στοιχεία για να μπορέσουν να συγγράψουν ένα κείμενο(Ζάγκα Ε. & Παπαδοπούλου Ε, 2008):

- ▶ το κειμενικό είδος και τον τύπο κειμένου που καλούνται να παραγάγουν,
- ▶ τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κειμενικού είδους και του τύπου κειμένου σε επίπεδο κυρίως μορφοσυντακτικών δομών και λεξιλογίου,
- ▶ την επικοινωνιακή περίσταση στην οποία εντάσσεται το προς παραγωγή κείμενο, δηλαδή ποιος, πού, πότε, σε ποιον απευθύνεται και για ποιον λόγο,
- ▶ το κατάλληλο λεξιλόγιο, καθώς και μια ευρύτερη πληροφόρηση σχετικά με το θέμα που θα διαπραγματευθούν.

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

- ▶ Βλέπουμε, λοιπόν, ότι το επικοινωνιακό «περιβάλλον» για την αποκλίνουσα παραγωγή του γραπτού κειμένου πρέπει να είναι σαφές, προκαθορισμένο και κατανοητό, ώστε ο μαθητής να μπορέσει να παραγάγει ένα κείμενο που θα ανταποκρίνεται στις επικοινωνιακές ανάγκες.
- ▶ Μέσα στο πλαίσιο αυτό, οι τεχνικές γραφής των κειμένων αποκλίνουσας παραγωγής διαφέρουν από αυτές που είδαμε λίγο πιο πριν.

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

Ας δούμε μερικά παραδείγματα...

- ▶ Ανάπτυξη Σημαιολογικών Χαρτών (mind-maps) για την ανάπτυξη του λεξιλογίου
  - ▶ Οι μαθητές αναπτύσσουν σημαιολογικούς χάρτες, όπου καταγράφουν, σε ιεραρχημένη δομή, λέξεις που εντάσσονται σε συγκεκριμένο θεματικό πεδίο.
  - ▶ Παραδείγματα για αποκλίνουσα παραγωγή λόγου T14
- ▶ Ανασύνταξη περίληψης
  - ▶ Οι μαθητές χρησιμοποιούν οργανογράμματα πληροφορίας ή χρονοδιαγράμματα και συντάσσουν περιλήψεις των κειμένων που έχουν διαβάσει.
  - ▶ Παραδείγματα για αποκλίνουσα παραγωγή λόγου T13
- ▶ Σταθμοί γραφής στις 4 γωνίες: **συμφωνώ** - **διαφωνώ** - **συμφωνώ έντονα** - **διαφωνώ έντονα**
  - ▶ Οι μαθητές κατευθύνονται στην αίθουσα σε μία από τις τέσσερις γωνίες, ανάλογα με το βαθμό συμφωνίας / αποδοχής κλπ. σε ένα δεδομένο θέμα και καταγράφουν εκεί τις απόψεις τους
  - ▶ Παραδείγματα για αποκλίνουσα παραγωγή λόγου T15
- ▶ Έκθεση ιδεών
  - ▶ Οι μαθητές συντάσσουν συνεχές κείμενο σύμφωνα με επικοινωνιακή περίσταση που περιγράφεται σε εκφώνηση ή (πολυτροπικό) κείμενο οδηγιών.
  - ▶ Παραδείγματα για αποκλίνουσα παραγωγή λόγου T16

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

- ▶ Φυσικά, στην εποχή των ΤΠΕ (Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών), η παραγωγή γραπτού λόγου δεν περιορίζεται μόνο σε παραδοσιακά γραπτό κείμενο, δηλαδή κείμενο που έχει αποτυπωθεί σε χαρτί.
- ▶ Η δημιουργία γραπτού κειμένου με ψηφιακό μέσο, π.χ. με τη χρήση του υπολογιστή ή του κινητού τηλεφώνου, είναι πλέον μια καθημερινή πρακτική, η οποία μάλιστα περιγράφεται και ως **ψηφιακός γραμματισμός**, αφού αξιοποιούνται ψηφιακοί πόροι για τη δημιουργία και τη διακίνηση του λόγου.
- ▶ Αυτός ο **ψηφιακός γραμματισμός**, ωστόσο, προϋποθέτει και τη γνώση χρήσης των αντίστοιχων εργαλείων (λογισμικά επεξεργασίας κειμένου, χρήση ιστολογίων ή συστημάτων κοινωνικής δικτύωσης, δημιουργίας ιστοσελίδων, κλπ.).

Δεν αρκεί, βέβαια, απλά να γνωρίζουμε να χρησιμοποιούμε τους πόρους αυτούς.

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

- ❖ Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχή επικοινωνιακή πράξη είναι και η γνώση και τήρηση συγκεκριμένων προδιαγραφών επικοινωνίας, γνωστών και ως **netiquette**. ...
- ❖ Πρόκειται για τους κανόνες επικοινωνίας, οι οποίοι ρυθμίζουν τον τρόπο ανταλλαγής πληροφορίας, το απαραίτητο ή αναγκαίο ή επιτρεπτό γλωσσικό υλικό, τις επιτρεπτές διατυπώσεις, ώστε να αποφεύγονται παρανοήσεις ή παρερμηνείες, κ.ο.κ.
- ❖ Υπάρχουν μία σειρά εργαλεία, τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν για την παραγωγή γραπτού ψηφιακού λόγου και τα οποία ακολουθούν τα παραπάνω χαρακτηριστικά δημιουργίας των πολυτροπικών, συνήθως, κειμένων.

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

Αυτά είναι, μεταξύ άλλων, ...

- ▶ τα ιστολόγια (blogs)
- ▶ τα συνεργατικά συστήματα wiki (π.χ. για την από κοινού ανάπτυξη διαδικτυακών εγκυκλοπαιδειών, όπως το γνωστό wikipedia)
- ▶ η χρήση λογισμικών για τη δημιουργία ψηφιακών ιστοριών (comics, παραμύθια)

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

- ▶ Και πολλά άλλα είδη διαδικτυακών εφαρμογών του σύγχρονου, συνεργατικού διαδικτύου Web 2.0, τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν για τη δημιουργία και το διαμοιρασμό γραπτών κειμένων.
- ▶ Σε αυτά φυσικά συγκαταλέγονται και τα γνωστά συστήματα κοινωνικής δικτύωσης, όπως το facebook, twitter, instagram και άλλα πολλά.

Συμπερασματικά

Συμπερασματικά για την παραγωγή γραπτού λόγου μπορούμε να σημειώσουμε ότι

- ο γραπτός λόγος επιτρέπει την εκ των υστέρων τροποποίησή του, καθώς ο δημιουργός του μπορεί να ανατρέξει στο κείμενο και μετά την ολοκλήρωσή του,
- η παραγωγή γραπτού λόγου διαφέρει από την παραγωγή προφορικού στο ότι δεν έχει τους χρονικούς και χωροταξικούς περιορισμούς του δεύτερου,
- η μεταφορά του γλωσσικού μηνύματος του γραπτού λόγου δεν εξαρτάται σε τόσο μεγάλο βαθμό από το περιεχόμενο της επικοινωνιακής περίστασης, ιδίως σε όσον αφορά στην ταχύτητα παραγωγής του κειμένου.

Βιβλιογραφία ενότητας

- ▶ Baralt, M., Pennestri, S., & Selvandin, M. (2011). Using Wordles to teach foreign language writing. *Language Learning and Technology*, 15(2), 12-22.
- ▶ Bahč, M. Ž. (2014). Webquests beim Fremdsprachenlernen. Ein landeskundlicher Versuch aus dem DaF-Bereich. *Informatol*, 47(4), 277-286.
- ▶ Bouhnik, D., Dshen, M., & Gan, R. (2014). WhatsApp Goes to School : Mobile Instant Messaging between Teachers and Students. *Journal of Information Technology Education: Research*, 13, 217-231.
- ▶ Council of Europe (2001). Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment. Cambridge: Cambridge University Press.
- ▶ Dendrinou, B. (2006). Mediation in Communication, Language Teaching and Testing. *Journal of Applied Linguistics*, 22: 9-35.
- ▶ Dendrinou, B. & Stathopoulou, M. (2010). Mediation activities: Cross-language communication performance. *ELT News*. Διαθέσιμο: http://rcel.enl.uoa.gr/kpg/gr_kpgcorner_may2010.htm
- ▶ Jantscher, E., & Landsiedler, I. (2000). Foreign Language Education at Austrian Primary Schools: An Overview. Στο M. Nikolov & H. Curtain (Επιμ.), *An Early Start: Young Learners and Modern Languages in Europe and Beyond* (σσ 13-28). Council of Europe.
- ▶ Klimova, B. F., & Semradova, I. (2012). The teaching of foreign languages and ICT. *Procedia Technology*, 1, 89-93. <http://doi.org/10.1016/j.protcy.2012.02.017>
- ▶ Krashen, S. (1985). *The Input Hypothesis*. Beverly Hills, CA: Laredo Publishing Co.

Βιβλιογραφία ενότητας

- ▶ Krathwohl, D. R. (2002). A Revision of Bloom ' s Taxonomy : An Overview. *Theory Into Practice*, 41(4), 212-218. <http://doi.org/10.1207/s15430421tip4104>
- ▶ Kolahi, S. (x.x.). Investigating the Washback Effects on Improving the Writing Performance of Iranian EFL University Students. Ανακτήθηκε 4 Ιούνιος 2014, από <http://repo.uum.edu.my/3282/1/Sho.pdf>
- ▶ Senkbeil, K., & Engbers, S. (2011). Sprachmittlung als interkulturelle Kompetenz - Interkulturelle Kompetenz durch Sprachmittlung. *ForumSprache*, 6(06), 40-56. van Olphen, M. Hofer, M. Harris, J. (2011). World Languages Learning Activity Types. College of William and Mary, School of Education, Learning Activity Types Wiki.
- ▶ Σταθοπούλου, Μ. (2016). Η Διαγλωσσική Διαμεσολάβηση στο Ενιαίο Πρόγραμμα Σπουδών για τις Ξένες Γλώσσες (ΕΠΣ - ΞΓ): Φιλοσοφία , Εφαρμογή και Καινοτόμες Διδακτικές Πρακτικές. Στο Σ. Γρόσδος (Επιμ.), *1ο Πανελλήνιο Συνέδριο «Προγράμματα Σπουδών - Σχολικά εγχειρίδια: Από το παρελθόν στο παρόν και το μέλλον»* (σε 295-306). Αθήνα: Μουσείο Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης του ΕΚΕΔΙΣΥ.
- ▶ Ζάγκα, Ε. & Παπαδοπούλου, Μ., 2008. Ανάπτυξη δεξιοτήτων παραγωγής γραπτού λόγου κατά τη διδασκαλία της Δεύτερης Γλώσσας : Κατασκευάζοντας κείμενα με αφορμή την επίσκεψη σε μία έκθεση. *Επιστήμες της Αγωγής*, 1(2008), 237-251.
- ▶ Ζέππος, Δ. (2014). Εσχάρα Αξιολόγησης Διδακτικού Υλικού. Ανακτήθηκε από http://deutsch.gr/img/Zeppos_Axiologisi_didakt_ylikou.pdf
- ▶ Zeppos, D. (2001). *Didaktisierung eines authentischen Textes nach dem Sprachmodell 'S.P.E.A.K.I.N.G.'* von Dell Hymes. Athen: A.M.K.E. ΑΠΟΛΛΩΝ.
- ▶ Zyto, S., Karger, D., Ackerman, M., & Mahajan, S. (2012). Successful classroom deployment of a social document annotation system. *Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems*, σελ. 1883-1892. <http://doi.org/10.1145/2207676.2208326>

Δικτυακές πηγές

- ▶ Σχετικά με τη διαδικασία της επικοινωνίας (στα Αγγλικά):
<http://viewpure.com/q6u0AVn-NUM?ref=bkmk>